

Twijfels

november 2009

Ik mag het natuurlijk niet zeggen, maar ik voel het dus niet. Die roze wolk. Nadat het tweede streepje op de zwangerschapstest zichtbaar werd, kon ik mijn geluk niet op. Nu is er een beklemmend gevoel van onraad. Het is als een stroom najaarswind in een tochtig huis. Waar ik ook ga zitten, welk vest ik ook aan doe, ik blijf het koud houden. Het gekke is, dat ik niet kan verklaren waarom. De verloskundige is tevreden. Het hartje van de baby klopt keurig en ze zegt dat de baby goed groeit. Maar de angst zit in elke vezel in mijn lijf. Ik maak me zorgen om dat kleine wezentje in mijn buik.

Op een zaterdagmorgen verlies ik bloed. Ik voel een vreemd soort opluchting. Zie je wel? Dat wordt vast een miskraam. Dan was ik vast daarom zo ongerust. Maar het blijft bij een beetje bloed en in het zwangerschapsboek staat dat je bij een miskraam veel meer bloed verliest.

“Weet je wat er allemaal mis kan gaan?” vraag ik aan Patrick.

“Natuurlijk weet ik dat, maar de kans daarop is erg klein. Dat weet jij toch ook?”

Misschien heeft hij wel gelijk. Dat staat ook in dat stomme boek: ‘Gelukkig worden veruit de meeste kinderen gezond geboren.’

Termijnecho

december 2009

En toch hè? En toch. De kille onzekerheid blijft. Op de dag van de termijnecho¹ ga ik trillend van de kou en de zenuwen naar binnen. Mijn handen zijn ijskoud en mijn keel voelt droog aan. Patrick staat bij de kapstok en kijkt me vragend aan. Nee bedankt, ik houd mijn dikke winterjas maar aan. Dan mogen we naar binnen. Mijn hart bonkt in mijn keel. Straks zullen we erachter komen dat het hartje niet meer klopt. En dan? Hoe moet dat dan? Ze zet het echoapparaat op mijn buik en ik zie direct een parmantig hartje kloppen. Er komen tranen in mijn ogen van opluchting. Patrick knijpt in mijn hand en staart naar het beeldscherm.

“Nou, dat ziet er prachtig uit,” concludeert de echomevrouw. Ze drukt op verschillende knopjes en er verschijnt een lijntje in beeld. Het begint bij de baby’s hoofd en eindigt bij de billen.

“Je zei dat je twaalf weken zwanger bent hè?”

Ik knik, ik weet het bijna tot op de dag zeker.

“Ik kom op ruim tien weken,” zei de echoscopiste, “maar maak je geen zorgen. Het gebeurt wel vaker dat de eigen schatting van de zwangere niet helemaal klopt.”

Het echoapparaat gaat uit en de gel mag van mijn buik. We krijgen drie foto’s mee van ons kleintje. ‘Dan heb je je toch voor niks zorgen gemaakt,’ zeg ik tegen mezelf. Trots laten we de foto’s aan onze ouders zien.

---

1 De termijnecho wordt rond de twaalf weken zwangerschap gedaan, om te meten hoe lang de vrouw precies zwanger is. Dan wordt ook een uiterekende datum bepaald.

“Ben je nu meer gerustgesteld?” vraagt mijn moeder, “alle zwangere vrouwen maken zich wel eens zorgen. Dat is heel normaal, ik had dat ook.”

“Kun je het nu wat beter loslaten?” vraagt mijn schoonmoeder.

“Zie je wel?” zegt de verloskundige, terwijl ze met een zorgelijke blik mijn achterblijvende gewicht in het dossier noteert. “Probeer er een beetje meer van te genieten. Zo’n zwangerschap maak je maar één of hooguit een paar keer mee.”

Waarom heb ik dan nog niet één aankoop voor ons kleintje gedaan?

Ontploft

januari 2010

En dan wordt het ook voor anderen zichtbaar dat ik zwanger ben. Mijn buik bolt langzaam op en de studenten aan wie ik les geef, zien eindelijk genoeg bewijsmateriaal om te durven vragen:

“Bent u zwanger?”

Ik knik. De heren zuchten, de dames zijn meteen enthousiast.

“Ja mevrouw, nu krijgt u echt een mooi buikje hè?”

Een ander vraagt: “Weet u al wat het wordt?”

“Nee”, roept een student van wie ik weet dat ze een kleuterzusje heeft, “dat is toch pas bij twintig weken? En zo ver is ze nog niet, toch?”

Ik leg uit dat de twintigwekenecho pas over een paar weken is.

“En mogen wij het dan ook weten?”

“Ja, natuurlijk!”

Ze zijn door het dolle heen en kwebbelen allemaal door elkaar.

“Mooi, dan kunnen we voor het cadeau ...”

“Houd je mond,” onderbreekt iemand haar, “dat is toch nog een verrassing?”

Aha, blijkbaar was mijn buik al langer onderwerp van gesprek.

“Nou en? Ze weet toch niet wát voor verrassing we gepland hebben?”

“Mevrouw, heeft u nu ook extra trek in patat met kroket uit de kantine? Ja zeker hè?”

“Nou ja, dat vraag je toch niet?”

“Waarom niet, het maakt nu toch niet uit als ze aankomt. Dik word je toch!”

“Nou, mijn zus was al een stuk dikker hoor, toen ze zo ver was ...”

“Ja, mevrouw X ook.”

Mevrouw X is mijn collega. Ik doe net alsof ik hen niet hoor en blader quasi-druk in mijn agenda.

“Nou! Die ontplofte op het eind gewoon helemaal.”

“Jezus, ja. Ik wil voorlopig nog geen kinderen!”

“Weet je wat dat doet met je lichaam, kinderen krijgen?”

“Dan is your life só over!”

“Jongens, dit kunnen we toch niet zeggen met haar ... ehm mevrouw Ooms erbij?”

Dreun

9 maart 2010

Vandaag is de twintigwekenecho. Mijn mond is droog. Ik voel me misselijk. De vrolijk geschilderde muur in de wachtkamer is behangen met tientallen geboortekaartjes. Sommigen hebben pastelinten, andere bontgekleurde dieren erop. Er zijn ook kaarten met foto's van de kersverse baby. Fay, Bart, Norah, Feline en Cas hangen gezellig naast elkaar. Ik wil er eigenlijk niet naar kijken. Patrick bekijkt het nieuws op zijn telefoon, terwijl ik de antwoorden op de vragenlijst omcirkel.

‘Wilt u dat we de structuren van de baby bekijken?’ Ja. Daarom zitten we hier, toch?

‘Wilt u dat we het u vertellen als we iets afwijkends zien?’ Ja, natuurlijk.

Als we eenmaal aan de beurt zijn, ben ik zo zenuwachtig dat het me niet goed lukt de band van mijn zwangerschapsbroek naar beneden te schuiven en mijn buik bloot te maken. De echoscopiste is geduldig. Dan zet ze de transducer op mijn buik. Wat is het fijn om de beelden van onze kleine weer te zien. De baby ligt flink te gymnastieken. Patrick en ik kijken elkaar aan. Wat is dit lief! De echoscopiste gaat gestructureerd te werk en controleert de baby helemaal. Uit haar hoofd loopt ze een complete checklist af. Ze vertelt ons precies wat we op het beeldscherm te zien krijgen.

“Het hart werkt goed, de grote slagaderen zijn aanwezig, de navelstreng heeft drie vaten, de maag en blaas zitten vol vruchtwater, de nieren zien er goed uit, de ruggengraat is intact en bedekt met huid.”

We zien de armen en benen zwaaien.

“De ledematen hebben een normale stand, het middenrif is aangelegd.”

Dit klinkt allemaal goed toch? Eindelijk lukt het me om een beetje te ontspannen. Ze meet de lengte van het bovenbeen en de omvang van de buik.

“Het kindje is iets kleiner dan gemiddeld”, legt ze uit. Ze kijkt me aan, “maar gezien uw lengte is dat niet verwonderlijk.”

Ik glimlach, met mijn 1 meter 65 ben ik inderdaad niet bepaald lang. Ze gaat al weer verder. Bij het hoofdje aangekomen twijfelt ze. Ik zie het aan haar arm, die blijft eventjes stil hangen.

“De baby ligt met de kin op de borst, we proberen het straks nog een keer.”

Hoewel ze echt haar best doet om het niet te laten merken, gaan mijn alarmbellen meteen rinkelen. Er is iets niet goed. Zie je wel! Het onderzoek gaat verder, ik voel angstzweet op mijn rug ontstaan. Ze checkt de piepkleine hersenen van onze baby. Er zijn twee hersenhelften, geen grote lege holten en de kleine hersenen zijn goed ontwikkeld. Terug naar het hoofdje. Na een poosje is ze klaar. Ik voel kleine druppeltjes koud zweet op het papier op de onderzoekstafel rollen. Ze haalt het apparaat van mijn buik en kijkt ons aan.

“Ik moet jullie iets vertellen”, begint ze en in haar ogen zie ik mijn vermoeden bevestigd. Zo kondig je dus slecht nieuws aan.

“Ik mag jullie alleen mijn vermoedens vertellen. Dit is geen diagnose, maar volgens mij is er iets mis met de lippen.”

Ze zet de transducer weer op mijn buik en zoomt in op het beeld.

“Kijk, hier onder de neus zou je de lip moeten zien. Maar ik denk dat jullie kindje een gespleten lip heeft. Een schisis. In de volksmond heet dat een hazenlip, maar dat vind ik zelf een naar woord.”

Ze laat het gezichtje zien vanuit verschillende hoeken. Ik zie het. Oh, ik zie het heel duidelijk! Het ziet er inderdaad niet normaal uit. Vanaf de onderkant zie je zelfs een groot gapend gat onder de neus. Ze zegt het natuurlijk mooi, met haar ‘dit is geen diagnose’, maar hier is geen

twijfel over mogelijk. Zelfs een leek kan zien dat die lip niet in orde is. Wat ziet ons kind eruit! Het beeld staat op mijn netvlies gebrand, ook nadat ze het apparaat uitzet.

Daar lig ik dan. Helemaal verstijfd op de onderzoeksbank. Een koude rilling gaat door mijn lichaam. Zie je wel? Zie je wel, dat ik me niet voor niks zorgen maakte? Ik wist gewoon dat er iets was. En dat 'iets' heeft nu een naam. Tegen alle kansberekeningen in, heeft ons kind een aangeboren aandoening. Dus toch zo'n stomme structurele afwijking! Mijn hersenen voelen als watten en toch flitsen er onmiddellijk tientallen vragen door mijn hoofd.

“Er spoken nu vast veel vragen door je hoofd. Die bespreken we zo meteen,” raadt de mevrouw geroutineerd en meelevend mijn gedachten. Wat is ze lief voor ons.

“Dan kijken we ook nog even of we kunnen zien welk geslacht jullie baby heeft.”

O ja dat is waar ook. Dat wilden we graag weten. Het kan me op dit moment eigenlijk weinig schelen. Mijn voor gevoel klopt: het is een meisje. Ik voel me er niet eens blij om. De echoscopiste maakt nog wat extra foto's, maar eigenlijk weten we al meer dan genoeg. Als een zombie kleed ik me weer aan. Na afloop bespreekt ze met ons wat er nu verder gaat gebeuren. Donderdag moeten we naar een gynaecoloog voor een speciale echo. Hierop kan met meer zekerheid naar de afwijking (wat ik ineens een ontzettend naar woord vind) gekeken worden.

Google

9 maart 2010 (vervolg)

Natuurlijk wacht ik niet geduldig af tot de volgende echo. Ik weet wat ik gezien heb. Ons kind heeft een schisis, daar twijfel ik niet aan. Ik móet nu meer informatie hebben. En natuurlijk is Google genadeloos. Ik zie de meest afschuwelijke plaatjes voorbijkomen. De tranen lopen over mijn wangen als ik gezichtjes bekijk met een totaal misvormd stuk tussen neus en mond. Ik zie lippen die op een of twee plekken kapot zijn. Bij sommige kinderen is de spleet zo groot dat hij doorloopt tot in hun neus. Ik zie bloederige foto's van baby's die nét hun operatie hebben gehad. Lieve, onschuldige oogjes bovenin een rood en gezwollen hoofdje. Zelfs bij oudere kinderen zie ik duidelijke littekens, grove neuzen en asymmetrische gezichten. Ik wil er niet aan denken, dat ons meisje er ook zo uit zal zien. Dat ze door al die pijn van meerdere operaties heen moet. Jarenlang een beugel moet om haar gebit een beetje toonbaar te krijgen. Dat ze misschien gepest zal worden, omdat ze er anders uit ziet. Toch móet ik verder lezen en kijken, de muis onder mijn hand blijft manisch klikken. In recordtempo raak ik bekend met medische termen, operatieschema's en behandelingsplannen. Blijkbaar zijn er verschillende mogelijkheden: de spleet kan alleen in de lip zitten, of ook in de kaak en het gehemelte. Hoe groter het deel dat gespleten is, hoe meer problemen de kinderen vaak hebben, bijvoorbeeld met drinken, eten en praten. Baby's kunnen niet goed zuigen aan hun moeders borst en moeten met een speciale fles gevoed worden. Grotere kinderen knoeien door hun neus als ze kauwen. Ze hebben bijna allemaal logopedie nodig. Hoe groter de spleet, hoe zwaarder de operaties worden. Voor de reparatie van een gat

in het gehemelte is zelfs een bottransplantatie vanuit de heup nodig. Ach, wat zullen die kleintjes een pijn hebben! In gedachten zie ik ons kleine hummeltje op een grote groene operatietafel liggen. De felle lampen op haar bloederige gezichtje gericht. Zonder dat ik het merk, wordt mijn shirt nat van de tranen die er op rollen.

Patrick komt achter me staan. Hij heeft iets te drinken meegenomen en masseert mijn gespannen schouders.

“Kom lieverd, drink even iets.”

Ik neem een slok en neem afwezig een hap van de koek die hij naast de beker heeft gelegd. Zijn handen zijn warm en troostend. Net wanneer ik weer een beetje bijgekomen ben, zie ik een link naar erfelijkheid. Blijkbaar zit schisis soms in de familie. Ik denk aan onze familieleden, allemaal mooie gave lippen. We kijken elkaar aan. Gelukkig, bij ons niet!

Opgelucht schuif ik de muis naar het kruisje rechtsboven op de pagina, maar dan aarzel ik. Mijn oog valt op een tekst waarin staat dat schisis bij sommige kinderen onderdeel van een syndroom is. De schisis is daarbij dan slechts het topje van de ijsberg. Ik lees over syndromen waar ik nog nooit van gehoord heb. Het ene nog erger dan het andere. Trisomie 13 en 18 zijn blijkbaar zó erg, dat de kinderen tijdens de zwangerschap of kort daarna overlijden. Wat erg. Wat verschrikkelijk! Ik denk terug aan mijn echo. Die echoscopiste had het alleen over die lip, toch? Verder zag alles er normaal uit, dat zei ze toch? Toch...?”

Kasplantje

10 maart 2010

Het is nog vroeg in de ochtend. Ik moest net plassen. Mijn voeten zijn koud geworden van de tegels in de badkamer. Rillend stap ik terug in bed. In mijn buik is ons meisje wakker geworden, ze begint aan haar ochtendgymnastiek. Ik lig te malen en kan niet meer slapen. Steeds zie ik de foto's van internet voor me, van kinderen die scheef in een rolstoel hangen. Hun haren in de war. Met een slab onder hun kin geknoopt tegen het kwijl dat uit hun mond loopt. Omdat ze hun lippen niet op elkaar kunnen houden. Handen en voeten die geen normale stand hebben. Kinderen die nooit kunnen lopen of praten. Die veel medische behandelingen en extra zorg nodig hebben. Die ongetwijfeld ook veel pijn lijden en frustraties moeten hebben.

“Wat is er, lief?” vraagt Patrick. Hij kruipt achter me en slaat zijn arm om me heen. Het voelt zo veilig, zo beschermd.

“Ik kan niet slapen.”

“Ik ook niet.”

Ik bijt op mijn lip. Ik moet het hem vragen.

“Stel nou, dat ze echt zo'n ernstig syndroom heeft. Wat doen we dan?”

Hij zucht.

“Ik wil geen kasplantje, IIs.”

Ik voel die stomme tranen alweer in mijn ogen. Een schisis maakt me allang niet meer uit. Dan wordt onze dochter maar geen Miss Universe. Als ze verder maar gelukkig en gezond is en lekker naar school kan. Kan sporten en lol maken met haar vriendinnen. Ik gun haar gewoon een normaal leven, zoals alle andere kinderen.

“Ik wil ook geen kasplantje.”

“Ik wil geen kind dat maar kort kan leven en ...” begint Patrick en ik vul zijn woorden aan: “En dat dan in haar korte leven ook nog heel veel moet lijden.”

“Ja, precies. Ik vind het egoïstisch om het kindje dan alsnog geboren te laten worden, omdat wij haar niet los zouden kunnen laten.”

Het dringt langzaam tot me door, wat we hardop gezegd hebben. We hebben zojuist op een vroege woensdagmorgen besloten dat we de zwangerschap zullen afbreken, als ons meisje zo'n zeer ernstig syndroom heeft. Dan laten we haar dus bewust overlijden. Rationeel gezien ben ik het helemaal met hem eens. Maar gevoelsmatig is het hoogverraad naar dat kleine mensje dat zich nergens bewust van is. En lekker koppetje duikelt in mijn buik. Ik hou nu al zoveel van haar. We kennen haar nog niet eens en besluiten nu al wat we doen als ze levensbedreigend gehandicapt zal zijn. Alsof we haar niet eens een kans geven. En dat terwijl we eigenlijk zo gelukkig waren, dat ze bij ons zou komen.

*All the fame and all the riches
Will one day fade away
And while that everlasting word
Will always stay
Through the ages and the years
When you want it, appears
'Cause it will never fail you
So bare with me, go ahead now
Do for love
Like you can't do nothing else no more and
Sing for love
Like your favourite song, playing on the radio
Stand for love
Like you haven't stood for anything in life before
In the name of love
Yes, sing this song, do it in the name of love*

Uit 'Do for love' (van het album Yellow Brick Road) - Sabrina Starke

Dominee

11 maart 2010

“O, mijn portemonnee ligt nog in de auto,” constateert Patrick.

“Ga hem dan nog even halen.”

“Nee, ik ga niet meer weg. Ik blijf bij jou.”

Wat hou ik van deze man! Ondanks dat de autoruit kan worden ingeslagen, vind ik het fijn dat hij bij me blijft. Ik heb het koud en ben trillerig. Natuurlijk zijn we veel te vroeg en loopt het spreekuur in het streekziekenhuis uit. Dus zitten we in de wachtkamer. De stoelen zitten allemaal aan elkaar vast. Als Patrick beweegt, wiebel ik op mijn stoel mee. Er hangen posters over borstvoeding en kraamzorg. ‘De tijd met je pasgeboren kindje is zó speciaal!’, staat erop. En ik zie een kersverse moeder liefdevol over het hoofdje van haar baby aaien. Ik slik en denk terug aan ons gesprek van vannacht. Misschien hebben wij straks wel helemaal geen kraamzorg nodig. Ik blader hersenloos door een versleten 101Woonideeën, zonder te registreren wat ik zie.

De minuten lijken uren te duren, dan haalt de gynaecoloog ons op uit de wachtkamer. Hij heeft kleine pretoogjes en een rossig snorretje. Zijn adem ruikt naar koffie. Ik vind hem een beetje op dominee Gremdaat lijken.

“Visser, ” zegt hij, terwijl hij ons een hand geeft en voor laat gaan naar zijn kamer.

Het is een klein schemerig kamertje. Er komt geen daglicht binnen, want de lamellen zijn dicht. Naast de computer staan veel dikke studieboeken over gynaecologie en obstetrie. Sommigen zien er al oud

en versleten uit. Is dat een teken van de jarenlange ervaring van deze arts? Of moet ik me juist afvragen of zijn kennis nog wel up-to-date is? In het midden staat een onderzoekstafel, waar ik op moet gaan liggen. Er zit een jonge blonde vrouw in een hoekje van de kamer. Ze geeft ons een slap handje. Zij blijkt een stagiaire verloskundige te zijn. De dokter vertelt dat hij de echo helemaal opnieuw gaat doen. Eerst voert hij mijn gegevens in op de computer. Dat lukt niet zo goed. Hij komt wat verstrooid over.

“We hebben al veel voorwerk gedaan,” begint Patrick, “we weten dat u slecht nieuws kunt brengen.”

“Dus we hebben liever dat u eerlijk zegt wat u denkt,” vul ik aan, “dan dat u onze gevoelens probeert te sparen.”

De dokter knikt wat afwezig en zet het echoapparaat aan. De echoscopiste vertelde maandag alles wat ze deed en zag, maar deze arts bespreekt alles over onze hoofden heen met de jonge verloskundigestagiaire. De medische termen vliegen me om de oren.

“De femur is wat kort voor de duur van de gravida,” mompelt hij.

Ik kijk Patrick vragend aan. Wat bedoelt hij?

“De femur is het bot in het bovenbeen. Verder weet ik het niet,” vertaalt hij. Toch handig dat hij operatieassistent in een ander ziekenhuis is. Het gaat hier over ons kind en ik heb geen idee waar de arts en de stagiaire het over hebben. Ik lig te trillen van de zenuwen op de onderzoeksbank en kan mijn benen niet goed stilhouden. De dokter merkt het niet. Of doet alsof hij het niet merkt. Om de kennis van de stagiaire te testen vraagt de dokter haar: “Waar denk je aan, bij een schisis en groeiretardatie?”

Ze weet het antwoord niet en kijkt hem glazig aan. Hij doceert verder: “Dan denk ik meteen aan trisomie 18.”

Háár kennis mag misschien niet helemaal op orde zijn, ik weet wél waar hij het over heeft. Trisomie 18 staat bij ons op de lijst ‘zwangerschap afbreken’. Maar hij knalt het eruit alsof het om een kleinigheidje gaat. Ik wist dat het onderzoek zich nu op chromosoomafwijkingen zou

richten, maar nu hij dit zo luchtig op tafel gooit, bevries ik. Dit is geen tekst op internet. Dat kleine wezentje in zwart-wit op het beeldscherm is ons kind dat in mijn buik spartelt.

“U maakt mij hier erg zenuwachtig mee,” mijn keel is droog en mijn stem klinkt iel.

“Oh?” Voor het eerst tijdens deze echo kijkt hij mij aan. Alsof hij verbaasd is dat er bij deze buik ook een mond hoort, die kan praten. “Oké.”

De rest van het onderzoek zegt hij niets meer tegen ons. Wel bekijkt hij het hartje heel langdurig en uitgebreid. Mijn hersenen draaien overuren. Zou hij nog een afwijking zien? Is er iets ernstig mis met ons meisje? Zou hij dat ook pas aan het eind van het onderzoek tegen ons zeggen, net als die echoscopiste van de week?

Visser zet de 3D-echo aan. Onze kleine dame werkt niet echt mee. Ze stopt steeds haar handjes voor haar gezicht. Toch kunnen we heel duidelijk zien dat ze een lipspleet heeft. Ook haar kaak lijkt gespleten. Het gehemelte is volgens de dokter op een echo niet te beoordelen, we gaan er dus maar vanuit dat daar ook een gat in zit... Patrick en ik zijn óp van de spanning als hij het echoapparaat uitzet. Samen met de studente zet hij de gegevens van de echo in een computerprogramma. Het duurt een eeuwigheid tot hij eindelijk van wal steekt.

“We moeten weten of jullie kind alleen een schisis heeft, of dat er meer aan de hand is. Het voorstel is om chromosoomonderzoek te doen. Dat doen we door middel van een vruchtwaterpunctie. Dat kan maandagochtend vroeg. Het vruchtwater wordt in het academisch ziekenhuis onderzocht.”

“En wanneer krijgen we dan de uitslag?”

“De eerste uitslag krijgen we woensdag al. Dat is de zogenoemde MLPA-test. Deze kan trisomie 13, 18 en 21 bepalen, naast de geslachtschromosomen. Als de test positief² is voor trisomie 13 of 18

---

2 De uitslag van een test wordt positief genoemd, als datgene waarop getest wordt wel gevonden wordt. Een positieve test is dus vaak een negatieve uitslag voor de patiënt.

moeten jullie nadenken over het afbreken van de zwangerschap. Die kinderen hebben namelijk een slechte levensverwachting.”

We kijken elkaar aan. Dat wisten we al. Daar hebben we al over nagedacht.

“Als de test woensdag negatief³ is, volgt over drie weken de definitieve uitslag. Dit is een uitgebreider onderzoek, waarin ook alle andere chromosomen worden meegenomen. Intussen zullen we jullie doorverwijzen naar het academisch ziekenhuis voor verder onderzoek.”

Ook dat had ik al verwacht, er zijn syndromen die niet door chromosoomfouten veroorzaakt worden en ook ernstige gevolgen voor een baby kunnen hebben. Dan heeft de baby bijvoorbeeld hartproblemen, die met een echo al goed te zien zijn. Keek hij daarom net zo uitgebreid naar het hartje? We krijgen een folder over de vruchtwaterpunctie mee en voor we het weten staan we weer op de parkeerplaats. We zijn eigenlijk niet veel wijzer geworden. Patricks portemonnee ligt nog precies op het plekje waar hij hem had laten liggen.

---

3 De uitslag van een test wordt negatief genoemd, als datgene waarop getest wordt niet gevonden wordt. Meestal is een negatieve test dus een positieve uitslag voor degene die getest wordt.

Punctie

15 maart 2010

Weer die stomme wachtkamer. Weer die verlepte magazines. Ik ga met mijn rug naar de blijde poster zitten waarop een moeder borstvoeding aan haar baby geeft. Daar is dokter Visser. Hij gaat ons voor. Naar hetzelfde kamertje als vorige week. Visser bekijkt hoe de kleine uk ligt en steriliseert mijn buik.

“Best netjes.”

Hij pakt een lange naald van het bijzettafeltje op wielen. Het voelt heel tegennatuurlijk dat die straks recht in mijn buik geprikt zal worden, terwijl ik die juist al weken zo goed mogelijk probeer te beschermen. Onze kleine dame heeft er kennelijk ook geen zin in, want net als hij de naald in mijn buik wil steken gaat ze pontificaal voor de prikplek liggen. Visser is vandaag gelukkig een stuk patiëntvriendelijker en legt geamuseerd uit dat we gewoon wachten tot ze wel goed ligt. Gelukkig heeft de kleine smurf zonder het te weten nu nog een beter plekje om te prikken gecreëerd. Zowel dokter Visser als zijn assistente zijn verbaasd over de beweeglijkheid van ons meisje.

“Komt de prik”, waarschuwt Visser.

Op de echo zie ik ons meisje een flinke stomp tegen de naald geven. Ik besluit dat tenminste een van ons twee kalm moet blijven tijdens deze procedure en haal langzaam adem. Een gevoel van kramp trekt door mijn buik. Visser sluit een grote spuit aan op de naald en trekt de stamper omhoog. De spuit vult zich met vruchtwater.

“Het ziet er helder uit, dat is een goed teken,” zegt dokter Visser en hij vult nog twee spuitjes met vruchtwater. De naald mag er weer uit. Nadat mijn bruine jodiumbuik enigszins schoon is, proberen ze nog

een echoplaatje van het gezichtje van die kleine te maken. Maar nét als ze in beeld is ... draait ze zich weer lekker om. Ze heeft groot gelijk, ik zou er ook geen zin meer in hebben na deze huisvredebreuk.

Naam

16 maart 2010

Elke ochtend als we samen wakker worden, slaat Patrick de deken terug en schuift hij mijn shirt omhoog. Hij houdt dan een ochtendmonoloog tegen ons meisje. Hij vertelt bijvoorbeeld dat ze netjes stil moet liggen voor een echo, of dat hij nieuwe sneakers met zilveren strepen voor haar gezien heeft. Vanochtend is het extra speciaal. We hebben dit weekend definitief een naam gekozen. Die krijgt onze dochter sowieso, ongeacht de uitslag van de tests. Ongeacht wanneer ze geboren wordt. En of ze dan nog leeft of al is overleden. Het is vreemd om te bedenken. We hebben de naam al honderd keer uitgesproken. Is 'ie echt niet stom? Ook niet als je 's avonds roept dat het eten klaar is? Kun je er geen gekke rijmpjes mee maken? Is de naam ook nog leuk als het meisje dertig is? We zijn eruit. Wij vinden 'm prachtig. En nu bedenk ik dat de mogelijkheid bestaat dat ze nooit zal horen hoe ze heet. Omdat ze misschien niet levensvatbaar is. Even slikken en luisteren naar het gesprek van vader tot dochter. Patrick tikt op mijn buik en zegt:

“Goedemorgen lieve kleine, ben je al wakker? Papa gaat een ontbijtje voor mama maken.”

En die kleine geeft precies op dat moment een bescheiden trapje tegen zijn mond. Patrick is verrukt dat zijn dochter hem feedback geeft.

Mijn hersenen draaien overuren. Patrick vertrouwt erop dat de uitslag van de test gunstig zal zijn. Maar ik ben bang dat er iets met de chromosomen niet goed is. We hebben besloten dat het afbreken van de zwangerschap voor ons een optie is, als ons meisje echt een zeer ernstige afwijking heeft. Alsof die beslissing al niet moeilijk genoeg is,

krijg je ook nog met de wet te maken. Omdat ik al zo ver zwanger ben, zal ik al snel moeten bevallen. Na vierentwintig weken mag je een zwangerschap volgens de Nederlandse wet niet meer afbreken.

Voor de zoveelste keer open ik Google. Het voelt zo slecht om me mentaal al voor te bereiden op een bevalling waarbij je zeker weet dat het kindje het niet overleeft, terwijl we nog niet eens weten of zo'n bevalling eigenlijk wel nodig is. Maar het is zo'n zware gedachte, dat ik me er al op móét voorbereiden. Ik moet daar nu al de tijd voor nemen. Ik lees dat de bevalling moet worden opgewekt met sterke hormonen. Die geven heel heftige weeën. Heel anders dan bij een gewone bevalling, die begint als je lichaam daar klaar voor is. Maar het ergste idee vind ik nog, dat al die pijn dan voor niets is. Je krijgt namelijk óf een doodgeboren kindje óf een kindje dat overlijdt vlak na de geboorte omdat het geen schijn van kans heeft buiten de baarmoeder. Ik krijg er buikpijn van. De computer moet nu uit. Ik wil dit allemaal helemaal niet weten. Ik wil gewoon een gezond kindje krijgen.

Terwijl ik naar beneden loop, komt er nóg een vraag naar boven. Als je dan bevallen bent en je kindje is dood. Wat dan? Dan heb je een dood kindje. Willen we haar dan zelf wassen en verzorgen? Zou ze dan mee naar huis mogen? Of in zo'n kil mortuarium moeten blijven? Moet er dan ook sectie worden verricht? Zouden we haar mogen aankleden? Mogen we haar aangeven bij de gemeente? Zodat ze ook officieel de boeken in gaat als onze dochter, ook al heeft ze niet geleefd? Organiseren we een afscheidsdienst en een begrafenis? Kan die gedachtestroom niet even uit?